

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 117/04-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. januára 2005 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť J. M., B., zastúpeného advokátkou JUDr. G. Z., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 11 C 126/92, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 11 C 126/92 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 11 C 126/92 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. J. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 70 000 Sk (slovom sedemdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý nahradiť J. M. trovy právneho zastúpenia v sume 9 340 Sk (slovom deväťtisíc tristoštyridsať slovenských korún) na bankový účet právnej zástupkyne JUDr. G. Z. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti J. M. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2003 doručená sťažnosť J. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená podaním právnej zástupkyne doručeným ústavnému súdu 25. februára 2004, zastúpeného advokátkou JUDr. G. Z., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 11 C 126/92.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 117/04-20 zo 7. apríla 2004 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v období po 17. marci 1993. Sťažnosť sťažovateľa vo zvyšnej časti ústavný súd v predmetnom uznesení pre nedostatok právomoci odmietol.

Predsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá jej bola doručená 11. mája 2004, vyjadrila, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právna zástupkyňa sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 25. mája 2004 oznámila, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že neoprávnené užívanie časti pozemku v podielovom spoluvlastníctve sťažovateľa cudzími subjektmi trvá od 17. decembra 1980, keď bývalý Obvodný národný výbor Bratislava IV bez upozornenia vlastníkov zbúral ploty a odstránil ovocné stromy. Sťažovateľ proti tejto skutočnosti protestoval, ale vyhotovil sa len znalecký posudok o vzniknutej škode.

Napriek skutočnosti, že sťažovateľ nebol v súvislosti s predmetnými pozemkami odškodnený ani vyvlastnený, stavbári vykonali na jeho pozemku také úpravy, že na časti pozemku vybudovali bazén, svojvoľne posunuli hranicu medzi susediacimi pozemkami vo svoj prospech, vybudovali ploty a v súčasnosti sa na časti pozemku sťažovateľa prevádzkuje kúpalisko, pričom ide o pozemok v rozlohe cca 1 100 m² parcely č. 2419/5.

Sťažovateľ mal záujem na usporiadaní pomerov a riadnom užívaní vlastníckych práv k svojmu pozemku, preto podal 31. marca 1992 návrh na začatie konania o vydanie nehnuteľnosti a odstránenie oplotenia na okresnom súde. Sťažovateľ sa snažil vyriešiť spor aj mimosúdnu cestou, ale odporca v 2. rade vyjadril obavy, že pri jeho nepriaznivej finančnej situácii by vyplatením pozemku za trhovú cenu došlo k nevhodnému precedensu. Odporcovia v 1. až 3. rade nesúhlasili ani so zámenou sporných častí pozemkov. Prvé

pojednávane v predmetnej veci sa uskutočnilo 10. novembra 1992, na ktorom sa uskutočnil výsluch sťažovateľa za neprítomnosti odporcov.

Pojednávanie 21. januára 1993 bolo odročené pre neprítomnosť sudkyne, pojednávanie 1. apríla 1993 bolo odročené pre neprítomnosť odporcov. Ohliadka informatívneho charakteru na mieste samom bez znalca sa uskutočnila 11. júna 1993.

Podľa tvrdenia sťažovateľa od 11. júna 1993 do 29. novembra 1999 súd vo veci vôbec nekonal.

Po opätovnej sťažnosti sťažovateľa týkajúcej sa nečinnosti okresného súdu doručenej súdu 7. mája 1999 sa uskutočnilo pojednávanie 29. septembra 1999, ktoré bolo odročené pre ospravedlnenie odporcu v 2. rade. Ďalšie pojednávanie 25. októbra 1999 bolo len informatívne. Na pojednávaní 29. novembra 1999 sa uskutočnil výsluch svedkyne.

Dňa 27. marca 2000 a 17. apríla 2000 sa uskutočnili dve pojednávania, ktoré boli nemeritórne a boli odročené. Pojednávanie 7. júna 2000 bolo odročené na žiadosť odporcu v 2. rade. Pojednávanie 18. septembra 2000 bolo odročené na neurčito.

Pojednávanie 31. októbra 2001 bolo podľa tvrdenia sťažovateľa nemeritórne. Pojednávanie 20. januára 2002 bolo opäť nemeritórne, pričom odporcovia sa nedostavili. Pojednávanie 27. februára 2002 bolo odročené na neurčito a napriek prítomnosti odporcov na pojednávaní im bola stanovená lehota na vyjadrenie. Dňa 6. novembra 2002 bolo nariadené znalecké dokazovanie a ohliadka na mieste samom, pričom pojednávanie bolo odročené. Ohliadka 28. novembra 2002 sa nekonala, bola odročená.

Ohliadka 19. februára 2003 sa nekonala pre neprítomnosť súdneho znalca, 5. marca 2003 bol termín ohliadky zrušený telefonicky a 13. marca 2003 bola ohliadka telefonicky odročená pre nepriazeň počasia. Ohliadka za prítomnosti súdneho znalca sa vykonala 16. apríla 2003 s tým, že znalec mal do 30 dní vyhotoviť posudok. Sťažovateľovi nebol ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu znalecký posudok doručený a podľa jeho informácií

sa spis nachádzal stále u súdneho znalca. Sťažovateľ sa podľa jeho vyjadrenia nepretržite zaujíma o priebeh konania a nedopustil sa konania, ktorým by maril alebo zdržoval priebeh konania v predmetnej veci.

Sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 17 a nasl. zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) bola sťažovateľom okresnému súdu doručená 14. januára 1999, nasledovala urgencia doručená okresnému súdu 7. mája 1999 z dôvodu, že na prvú sťažnosť sťažovateľ nedostal odpoveď. Podpredsedníčka okresného súdu JUDr. I. T. vo svojej odpovedi zo 6. júla 1999 uviedla, že po prešetrení spisu došla k záveru, že sťažnosť je dôvodná, urobila opatrenia na zabezpečenie nápravy vo veci a za prietahy sa sťažovateľovi ospravedlnila.

S prihliadnutím na vzniknuté prietahy v konaní spôsobené okresným súdom sťažovateľ vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní sp. zn. 11 C 126/92 a prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov. Zároveň sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 120 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou z 5. mája 2004 požiadal predsedníčku okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadrila k sťažnosti sťažovateľa. Predsedníčka okresného súdu sa vo svojej odpovedi z 9. júna 2004 vyjadrila, že sa nemôže k predmetnej veci vyjadriť, pretože spis sa nachádza u súdneho znalca. Ústavný súd prípismi z 28. júna 2004, 8. septembra 2004 a 21. októbra 2004 predĺžil okresnému súdu lehotu na vyjadrenie k sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu sa vo vyjadrení z 15. novembra 2004 ospravedlnila za jeho oneskorené predloženie a uviedla prehľad úkonov v posudzovanej veci. Súčasne sa vyjadrila, že prietahy v predmetnom konaní boli spôsobené nečinnosťou súdneho znalca, ale aj opakovanou práceneschopnosťou zákonného sudcu. Uvedený spis bol z dôvodu

pretrvávajúcej práceneschopnosti zákonného sudcu pridelený inému sudcovi a po skončení práceneschopnosti vrátený pôvodnému zákonnému sudcovi.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení ďalej uviedla, že na okresnom súde niekoľko rokov pretrváva nedostatok sudcov, vysoká fluktuácia a práceneschopnosť, pričom uvedené faktory pôsobia na dĺžku konania a časové úseky medzi jednotlivými úkonmi sudcov, preto vzniknuté prieťahy v konaní nemožno hodnotiť ako zbytočné.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa a spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 126/92 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Sťažovateľ ako navrhovateľ vo 4. rade doručil 31. marca 1992 Obvodnému súdu Bratislava 4 (ďalej len „obvodný súd“) – v súčasnosti okresný súd – spolu s navrhovateľmi v 1., 2., 3., 5. a 6. rade návrh na začatie konania o vydanie nehnuteľnosti a odstránenie oplotenia proti odporcom v 1. až 3. rade s prílohami. Obvodný súd vydal 15. mája 1992 pokyn na doručenie návrhu odporcom, aby sa k návrhu vyjadrili v lehote 15 dní.

Odporca v 1. rade doručil obvodnému súdu 22. júna 1992 vyjadrenie k predmetnej veci. Sťažovateľ doručil obvodnému súdu 10. augusta 1992 vyjadrenie s prílohami. Odporca v 2. rade doručil obvodnému súdu 8. júla 1992 vyjadrenie, v ktorom oznámil, že nie je v danom spore pasívne legitimovaný. Sťažovateľ doručil obvodnému súdu 21. augusta 1992 svoje vyjadrenie k stanovisku odporcu v 3. rade.

Obvodný súd nariadil 17. augusta 1992 termín pojednávania na 10. november 1992. Na pojednávaní 10. novembra 1992 boli vypočutí účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 21. január 1993. V zápisnici z pojednávania je uvedené, že navrhovatelia v 1. až 3. rade splnomocnili sťažovateľa na ich zastupovanie v predmetnej veci. Navrhovatelia v 5. a 6. rade predložili okresnému súdu splnomocnenie z 13. januára

1993 pre sťažovateľa na zastupovanie v predmetnej veci a ďalšie písomnosti týkajúce sa posudzovanej veci.

Na pojednávaní 21. januára 1993 boli do spisu založené ďalšie písomnosti týkajúce sa posudzovanej veci a pojednávanie bolo uznesením odročené na 1. apríl 1993. Sťažovateľ požiadal v žiadosti doručenej obvodnému súdu 8. marca 1993 o ustanovenie nového súdneho znalca. Pojednávanie 1. apríla 1993 bolo s prihliadnutím na neprítomnosť niektorých účastníkov konania uznesením odročené na 18. máj 1993.

Na pojednávaní 18. mája 1993 boli vypočutí účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené za účelom ohliadky nehnuteľnosti na 11. jún 1993. Sťažovateľ doručil obvodnému súdu 17. mája 1993 písomné stanovisko k predmetu konania. Zápisnica z ohliadky nehnuteľnosti vykonanej 11. júna 1993 je priložená v posudzovanom spise – č. l. 57 a 58.

Sťažovateľ doručil obvodnému súdu 26. augusta 1993 oznámenie o čiastočnom späťvzátí návrhu, a to voči odporcovi v 1. rade. Podľa znaleckého posudku č. 36/94 z 22. mája 1994 (str. 1 prvá veta posudku) založeného v spise obvodný súd uznesením sp. zn. 11 C 126/92 z 12. júla 1993 ustanovil znalca, aby na základe výsledkov ohliadky nehnuteľnosti vypracoval návrh geometrického plánu (dané uznesenie nie je v posudzovanom spise založené). Obvodný súd vydal 26. septembra 1994 pokyn na zaslanie predmetného znaleckého posudku účastníkom konania (č. l. 67 spisu). V posudzovanom spise sa nenachádzajú č. l. 68, 69, 70.

Sťažovateľ doručil obvodnému súdu 1. decembra 1994 vyjadrenie k znaleckému posudku (č. l. 71 spisu) a 18. februára 1997 oznámenie týkajúce sa predmetu konania s prílohami. Okresný súd vydal 5. mája 1998 pokyn na zistenie pobytu navrhovateľov v 2. a 3. rade. Požadované údaje boli okresnému súdu doručené 27. mája 1998.

Okresný súd nariadil 30. júna 1999 termín pojednávania na 20. september 1999. Odporca v 2. rade doručil okresnému súdu 20. septembra 1999 ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní z dôvodu viacerých pojednávanií v rovnakom termíne. Pojednávanie 20. septembra 1999 bolo odročené na 25. október 1999. Podľa úradného záznamu okresného súdu právna zástupkyňa odporcu v 2. rade nahliadla do spisu 6. októbra 1999. Na pojednávaní 25. októbra 1999 bolo vykonané dokazovanie vo veci a pojednávanie bolo uznesením odročené na 29. november 1999.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 25. októbra 1999 žiadosť o zaslanie zápisnice z pojednávania. Okresný súd vydal 26. októbra 1999 pokyn na vypracovanie a doručenie uvedenej zápisnice. Na pojednávaní 29. novembra 1999 bolo vykonané ďalšie dokazovanie a pojednávanie bolo uznesením odročené na 27. marec 2000. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 26. novembra 1999 vyjadrenie k posudzovanej veci s prílohami (č. l. 108 – 142 spisu). Pojednávanie 27. marca 2000 bolo odročené z dôvodu ospravedlnenej neúčasti právnej zástupkyne odporcu v 1. rade na 17. apríl 2000.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 31. marca 2000 vyjadrenie k pojednávaniu, ktoré sa uskutočnilo 27. marca 2000, a 13. apríla 2000 „*dodatok k žalobe*“ s prílohami. Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 17. apríla 2000 právna zástupkyňa odporcu v 1. rade telefonicky ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní 17. apríla 2000, ktorú odôvodnila účasťou na inom pojednávaní, a požiadala o jeho odročenie. Pojednávanie 17. apríla 2000 bolo uznesením odročené na 7. jún 2000. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 19. apríla 2000 stanovisko k predmetu konania s prílohami.

Na pojednávaní 7. júna 2000 bolo vykonané ďalšie dokazovanie a pojednávanie bolo uznesením odročené na 18. september 2000. Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 7. júna 2000 sťažovateľ požiadal o vyhotovenie fotokópie zápisnice z pojednávania uskutočneného 7. júna 2000. Na pojednávaní 18. septembra 2000 bolo vykonané ďalšie dokazovanie vo veci a pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovatelia v súdom určenej lehote predložia požadované písomnosti týkajúce sa predmetu konania.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 6. októbra 2000 opravné oznámenie týkajúce sa označenia odporcov v 1. a 2. rade s prílohou.

Okresný súd vydal 14. novembra 2000 pokyn na zaslanie prípisu Okresnému úradu Bratislava IV a 24. novembra 2000 pokyn na zaslanie prípisov odporcovi v 3. rade a Archívu hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy týkajúcich sa posudzovanej veci. Okresný úrad Bratislava IV doručil okresnému súdu odpoveď na prípis 20. decembra 2000, odporca v 3. rade 8. januára 2001. Odporca v 2. rade doručil okresnému súdu 1. marca 2001 vyjadrenie k predmetnej veci. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 12. marca 2001 a 28. marca 2001 dodatok a upresnenie petitu žaloby s prílohami.

Okresný súd stanovil 17. júla 2001 termín pojednávania na 26. september 2001. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 12. septembra 2001 právny zástupca odporcu v 1. rade nahliadol do predmetného spisu. Na pojednávaní 26. septembra 2001 boli predložené dokumenty týkajúce sa predmetu konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 31. október 2001. Právny zástupca odporcu v 1. rade doručil okresnému súdu 26. septembra 2001 oznámenie o zmene v právnom zastúpení a 5. októbra 2001 plnomocenstvo pre nového právneho zástupcu.

Na pojednávaní 31. októbra 2001 boli vypočutí účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 30. január 2002 s tým, že sťažovateľ spolu s navrhovateľmi v 1., 2., 3., 5. a 6. rade doručia súdu v lehote 45 dní upresnenie petitu žaloby. V posudzovanom spise chýba č. 1. 228. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 2. januára 2002 doplnenie a upresnenie svojho stanoviska z 21. decembra 2001.

Pojednávanie 30. januára 2002 bolo odročené na 27. február 2002 z dôvodu neúčasti odporcov v 1., 2. a 3. rade. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 25. februára 2002 dodatok k žalobe s prílohami. Na pojednávaní 27. februára 2002 boli vypočutí účastníci konania, navrhovatelia v 1. až 6. rade oznámili súdu späťvzatie návrhu voči odporcovi v 3. rade, ktoré súd pripustil uznesením a konanie v tejto časti zastavil. Pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito s tým, že odporcovia v 1. a 2. rade sa v určenej lehote vyjadria

k stanovisku navrhovateľov z 21. decembra 2001 a 24. februára 2002 a navrhovatelia presne označia osobné údaje týkajúce sa právneho nástupcu navrhovateľa v 6. rade.

Sťažovateľ doručil okresnému súdu 12. marca 2002 oznámenie o právnom zastupovaní navrhovateľov poverenou právnou zástupkyňou a 13. marca 2002 oznámil osobné údaje týkajúce sa právneho nástupcu navrhovateľa v 6. rade, ktorý v priebehu posudzovaného konania zomrel. Odporca v 2. rade doručil okresnému súdu 14. marca 2002 vyjadrenie k upresnenému petitu navrhovateľov z 21. decembra 2001. Právna zástupkyňa navrhovateľov doručila okresnému súdu 6. mája 2002 oznámenie o prevzatí právneho zastupovania a 1. júla 2002 nahliadla do spisu.

Právna zástupkyňa navrhovateľov doručila okresnému súdu 19. augusta 2002 vyjadrenie navrhovateľov a úpravu žalobného petitu s prílohami. Okresný súd nariadil 15. októbra 2002 termín pojednávania na 6. november 2002. Právna zástupkyňa navrhovateľov doručila okresnému súdu 2. októbra 2002 žiadosť o nariadenie termínu pojednávania.

Na pojednávaní 6. novembra 2002 právna zástupkyňa navrhovateľov predniesla návrhy na doplnenie dokazovania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 28. november 2002, pričom súd nariadil znalecké dokazovanie a ohliadku nehnuteľnosti. Okresný súd uznesením č. k. 11 C 126/92-268 z 12. novembra 2002 nariadil znalecké dokazovanie povereným znalcom geodetom, uložil navrhovateľom uhradiť preddavok na trovy znaleckého dôkazu a stanovil termín ohliadky nehnuteľnosti na 28. november 2002.

V zápisnici z ohliadky nehnuteľnosti z 28. novembra 2002 je uvedené, že pre neprítomnosť súdneho znalca bude okresným súdom určený nový termín ohliadky po konzultácii so znalcom. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 28. novembra 2002 súdny znalec ospravedlnil svoju neprítomnosť na ohliadke 28. novembra 2002 a po dohode s ním bol stanovený nový termín ohliadky na 10. január 2003.

Okresný súd opravným uznesením č. k. 11 C 126/92-274 z 30. januára 2003 upravil uznesenie sp. zn. 11 C 126/92 zo 6. novembra 2002 v odseku 4 výroku predmetného uznesenia. Okresný súd nariadil 28. januára 2003 termín ohliadky nehnuteľnosti na 19. február 2003. Podľa zápisnice okresného súdu z ohliadky nehnuteľnosti 19. februára 2003 bol termín ohliadky určený na 13. marec 2003. Právny zástupca odporcu v 1. rade doručil okresnému súdu 13. marca 2003 faxové podanie, v ktorom ospravedlnil svoju neúčast' na ohliadke v určený deň. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 13. marca 2003 bol termín ohliadky nehnuteľnosti stanovený na 13. marec 2003 zrušený.

Obvodné oddelenie Policajného zboru Bratislava – Dúbravka doručilo 20. marca 2003 žiadosť o zaslanie správy týkajúcej sa posudzovanej veci. Okresný súd vypracoval požadovanú správu 24. marca 2003. Právna zástupkyňa navrhovateľov doručila okresnému súdu 25. marca 2003 „*žiadosť o konanie vo veci sp. zn. 11 C 126/92*“. Okresný súd nariadil 25. marca 2003 termín ohliadky nehnuteľnosti na 16. apríl 2003. Podľa zápisnice okresného súdu zo 16. apríla 2003 sa ohliadka posudzovanej nehnuteľnosti uskutočnila v uvedený deň.

Okresný súd vydal 13. mája 2003 pokyn na vyplatenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania poverenému súdnemu znalcovi. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 11. marca 2004 urgenciu vypracovania znaleckého posudku s uvedením adresy súdneho znalca. Okresný súd vydal 23. marca 2004 pokyn na vyžiadanie znaleckého posudku a vrátenie predmetného spisu od povereného súdneho znalca. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 26. apríla 2004 dokumenty týkajúce sa predmetu konania.

Podľa úradného záznamu okresného súdu z 12. mája 2004 sťažovateľ nahliadol do posudzovaného spisu. Okresný súd vydal 13. mája 2004 pokyn na zaslanie urgencie vo veci znaleckého posudku a vrátenie predmetného spisu od súdneho znalca. Okresný súd vydal 7. júna 2004 pokyn na opätovné zaslanie urgencie vo veci znaleckého posudku a vrátenie predmetného spisu od súdneho znalca pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty a 7. júna 2004 pokyn na doručenie predmetnej urgencie súdnemu znalcovi prostredníctvom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava III.

Podľa úradného záznamu okresného súdu z 26. júla 2004 sťažovateľ nahliadol do posudzovaného spisu. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 29. júla 2004 žiadosť o informáciu týkajúcu sa predmetného spisu. Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava III doručilo okresnému súdu 16. augusta 2004 oznámenie o doručení prípisu okresného súdu súdnemu znalcovi 7. augusta 2004. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 20. septembra 2004 vyjadrenie týkajúce sa posudzovanej veci. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 11. októbra 2004 súdny znalec vrátil posudzovaný spis okresnému súdu s vypracovaným znaleckým posudkom.

Okresný súd nariadil 13. októbra 2004 termín pojednávania na 22. november 2004. Pojednávanie 22. novembra 2004 bolo odročené na neurčito, pričom okresný súd zaviazal právnu zástupkyňu odporcu v 2. rade, aby v lehote 30 dní oznámila súdu požadované skutočnosti, a vydal pokyn na zistenie sídla odporcu v 1. rade. Právna zástupkyňa navrhovateľov podaním z 20. novembra 2004 doplnila petit žaloby a rozšírila okruh žalobcov o navrhovateľov v 7. a 8. rade. Sťažovateľ doručil okresnému súdu 24. novembra 2004 oznámenie o adrese sídla odporcu v 1. rade. Uvedeným záznamom spis končí (č. I. 291).

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99 a ďalšie).

Sťažovateľ využil právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podal opakovane sťažnosti na prietahy a žiadosti o nariadenie termínu pojednávania doručené okresnému súdu 7. mája 1999, 2. októbra 2002 a 25. marca 2003. Okresný súd vo vyjadrení zo 6. júla 1999 uviedol, že sťažnosť je dôvodná.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium „právna a faktická zložitosť veci“, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke predmet posudzovanej veci – vlastnícke právo k nehnuteľnosti a súvisiace nároky – patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva s rozsiahlou judikatúrou v tejto oblasti. Predsedníčka okresného súdu navyše vo svojom stanovisku neuviedla ako dôvod, prečo okresný súd dosiaľ vo veci nerozhodol, právnu zložitosť prejednávanej veci.

Skutkovú stránku predmetnej veci ústavný súd hodnotí ako zložitú s prihliadnutím na počet účastníkov konania a ich protichodné stanoviská, čo malo do určitej miery vplyv na predĺženie konania. Uvedené okolnosti však v žiadnom prípade nemôžu ospravedlniť vyše 12 rokov trvajúce konanie bez meritórneho rozhodnutia vo veci samej.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľ svojím správaním neprispel k prieťahom v konaní, pretože na výzvy okresného súdu odpovedal prostredníctvom právnej zástupkyne aj samostatnými podaniami v súdom určených lehotách. Svoju nespokojnosť s rýchlosťou priebehu konania dal najavo aj viacerými žiadosťami o určenie termínu pojednávania doručenými okresnému súdu a iniciatívnymi návrhmi na urýchlenie konania a vykonanie dôkazov.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedeného práva, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 3/00).

Ústavný súd z prehľadu úkonov vykonaných okresným súdom v tejto veci zistil, že okresný súd bol nečinný od 26. septembra 1994 do 5. mája 1998 (43 mesiacov), od 27. mája 1998 do 30. júna 1999 (13 mesiacov) a od 13. mája 2003 do 24. marca 2004 (10 mesiacov).

Predsedička okresného súdu vo vyjadrení z 15. novembra 2004 uviedla prehľad úkonov v posudzovanej veci. Súčasne sa vyjadrila, že prieťahy v predmetnom konaní boli spôsobené nečinnosťou súdneho znalca, ale aj opakovanou práceneschopnosťou zákonného sudcu. Uvedený spis bol z dôvodu pretrvávajúcej práceneschopnosti zákonného sudcu pridelený inému sudcovi a po skončení práceneschopnosti vrátený pôvodnému zákonnému sudcovi.

Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení ďalej uviedla, že na okresnom súde niekoľko rokov pretrvávajú nedostatok sudcov, vysoká fluktuácia a práceneschopnosť, pričom uvedené faktory pôsobia na dĺžku konania a časové úseky medzi jednotlivými úkonmi sudcov, preto vzniknuté prieťahy v konaní nemožno hodnotiť ako zbytočné.

Ústavný súd už v priebehu predchádzajúcej rozhodovacej činnosti vyslovil, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za prieťahy v súdnom konaní (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Podľa právneho názoru ústavného súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 14/00 „Otázky množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní“.

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku postup okresného súdu v predmetnej veci vyhodnotil ako konanie, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom zo strany okresného súdu v celkovej dĺžke 66 mesiacov (t. j. obdobie od 26. septembra 1994 do 5. mája 1998 (43 mesiacov), od 27. mája 1998 do 30. júna 1999 (13 mesiacov) a od 13. mája 2003 do 24. marca 2004 (10 mesiacov).

Právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práva sťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

V konkrétnych okolnostiach danej veci vidí ústavný súd nemajetkovú ujmu sťažovateľa najmä v okolnosti, že po uplynutí obdobia viac ako dvanástich rokov od podania jeho žaloby súdu nebolo v predmetnej veci rozhodnuté, pričom uvedená situácia vyvoláva u sťažovateľa oprávnené pocity trvalej neistoty a dlhodobej frustrácie z nemožnosti užívať svoj majetok. Ústavný súd preto považoval za primerané finančné zadosťučinenie sumu 70 000 Sk.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu, preto ústavný súd žiadosti sťažovateľa o primerané finančné zadosťučinenie vo zvyšnej časti nevyhovel a priznanú sumu považoval za primeranú aj s prihliadnutím na dĺžku zbytočných preťahov v posudzovanom konaní, ako aj celkovú dĺžku predmetného konania.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý v odôvodnených prípadoch umožňuje ústavnému súdu podľa

výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa bolo porušené, a teda mal vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) účinnnej v čase realizovania týchto právnych úkonov, ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceneľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceneľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2004 (splnomocnenie sťažovateľa pre právnu zástupkyňu zo 16. februára 2004 a upresnenie sťažovateľovho podania právnu zástupkyňou z 20. februára 2004), ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 13 602 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci každý v hodnote 4 534 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. 136 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 9 340 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnej zástupkyňi sťažovateľa okresný súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. januára 2005